

УДК 332

І.В. ЗАБЛОДСЬКА, д-р екон. наук, професор, директор
Луганська філія Інституту економіко-правових досліджень НАН України, м. Сєверодонецьк
Є.М. АХРОМКІН, д-р екон. наук, професор
Житомирський державний технологічний університет, м. Житомир
П.О. САЄНКО, здобувач
Інститут економіко-правових досліджень НАН України, м. Київ

ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Ключові слова: об'єднана територіальна громада, оцінка, індикатори, показники, ефективність.

Висвітлено результати оцінювання ефективності розвитку об'єднаних територіальних громад (ОТГ) за допомогою спеціальних індикаторів і показників. Здійснено групування ОТГ України за чисельністю населення, площею та фінансовою спроможністю. Побудовано рейтинг ОТГ України групи 2 за показниками: власні доходи на одного мешканця ОТГ, рівень дотаційності бюджетів, капітальні видатки на одного мешканця (без субвенцій із держбюджету) і питома вага видатків на утримання апарату управління у фінансових ресурсах ОТГ, а також здійснено групування ОТГ України групи 2 за цими показниками. Побудовано композицію індикаторів і показників оцінки ефективності розвитку ОТГ.

Актуальність. Процес децентралізації влади, що розпочався в Україні у 2014 р., призвів до створення об'єднаних територіальних громад. Спроможні громади повинні стати базовим елементом ефективної системи влади в Україні. У ширшому контексті громада повинна ефективно відповідати зовнішнім викликам, таким як глобалізація економіки, підвищення мобільності трудових ресурсів та пов'язаний з цим ріст безробіття, посилення міжнародної конкуренції за інвестиції та розвиткові ресурси. Для оцінювання та визначення умов ефективного розвитку ОТГ доречно використовувати спеціальні показники та індикатори.

Аналіз останніх досліджень. Проблема оцінювання ефективності розвитку ОТГ займаються багато вітчизняних науковців і практиків. Проте це питання залишається актуальним, оскільки визначення та апробації спеціальних індикаторів і показників дозволяють з'ясувати умови ефективного розвитку ОТГ, які постійно трансформуються.

Метою статті є проведення оцінки ефективності розвитку ОТГ за допомогою спеціальних індикаторів і показників.

Результати досліджень. Основні індикатори оцінки ефективності та спроможності об'єднаних громад були запропоновані Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України [1]. Серед них — площа об'єднаної територіальної громади, оскільки масштабніша територія дає змогу реалізувати більшу кількість інфраструктурних проектів. Від площі ОТГ залежить перспектива громади щодо залучення інвестицій і загалом її конкурентоздатність.

Станом на 16.06.2017 найбільше об'єднаних територіальних громад створено у Дніпропетровській області — 48, найменше — у Київській області — усього 4 ОТГ. Натомість місцевих рад, які об'єдналися у громади, найбільше у Житомирській області — 301, найменше — знову ж таки у Київській області — 20. Найбільша площа, яку складають ОТГ, у

Хмельницькій області — 41,9 % від усієї площі області, найменша — у Київській області — 1,4 %.

Другим індикатором є кількість мешканців ОТГ. Ухвалений Закон про добровільне приєднання громад дає можливість ОТГ приєднувати до себе нові громади і таким чином збільшувати територію і кількість населення, а відтак — власну спроможність надавати якісні

ТАБЛИЦЯ 1. Групування ОТГ України за чисельністю населення

Група	Чисельність населення, тис. осіб	Кількість ОТГ	Чисельність населення в групі ОТГ,	
			тис. осіб	від загальної чисельності, %
1	< 15	20	483,4	34,9
2	10—15	25	305,6	22,0
3	5—10	56	395,9	28,6
4	> 5	58	201,6	14,5
	Разом	159	1386,5	100,0

ТАБЛИЦЯ 2. Групування ОТГ України за показником «власні доходи на одного мешканця»

Група	Середньогруповий показник, грн на 1 особу	Кількість ОТГ з показником	
		вищим за середній	нижчим за середній
1	2335,3	9	11
2	2669,7	6	19
3	2172,3	21	35
4	2138,2	22	36

Таблиця 3. Рейтинг ОТГ групи 2 за показником «власні доходи на одного мешканця ОТГ»

Рейтинг	Область	Назва ОТГ	Площа ОТГ, км ²	Чисельність населення, тис. осіб	Власні доходи на одного мешканця, грн
1	Дніпропетровська	Слобожанська	166,4	14,5	15997,3
2	Дніпропетровська	Новоолександрівська	226,2	11,2	5539,5
3	Одеська	Красносільська	246,6	11,0	3785,2
4	Одеська	Біляївська	193,0	13,5	3344,1
5	Дніпропетровська	Солонянська	333,0	14,1	3070,0
6	Хмельницька	Гуменецька	249,6	12,5	3023,5
		Середнє по групі			2669,7
7	Луганська	Білокуракинська	788	13,2	2522,8
8	Кіровоградська	Маловисківська	231,8	13,8	2420,0
9	Тернопільська	Великогаївська	142,0	11,4	2386,7
10	Кіровоградська	Бобринецька	194,3	11,8	2343,5
11	Запорізька	Веселівська	438,3	12,9	2253,0
12	Рівненська	Клесівська	337,7	10,5	2160,4
13	Луганська	Новопсковська	226,0	12,3	2115,1
14	Одеська	Великомихайлівська	494,4	12,7	2108,8
15	Чернівецька	Глибочка	68,4	10,9	1906,3
16	Хмельницька	Дунаєвецька	260,8	10,7	1803,1
17	Хмельницька	Чорноострівська	262,9	12,4	1752,8
18	Чернівецька	Сокирянська	82,2	11,3	1726,6
19	Київська	Калитянська	210,5	10,4	1713,9
20	Тернопільська	Скалатська	224,2	14,5	1602,3
21	Чернівецька	Мамалигівська	139,3	12,2	982,8
22	Івано-Франківська	Верхнянська	140,6	10,7	586,2
23	Чернівецька	Великокучурівська	10,3	13,7	581,7
24	Закарпатська	Вільховецька	76,8	12,4	528,8
25	Тернопільська	Золотопотіцька	123,8	10,9	488,1

послуги. За результатами аналізу показників діяльності 159 громад, що об'єдналися у 2015 р., було сформовано чотири групи ОТГ за демографічними ознаками (табл. 1).

Оскільки перспективний план створення ОТГ в Україні [2] передбачає, що їхня найбільша кількість буде мати чисельність населення від 10 до 15 тис. осіб, то оцінювання ефективності

ТАБЛИЦЯ 4. Групування ОТГ України за показником «рівень дотаційності бюджетів» [1]

Група	Кількість та частка ОТГ в групі з дотацією		Середній показник ОТГ, які мають дотацію, %	
	базовою	реверсною	базову	реверсну
1	14	4	10,3	4,1
2	16	3	11,3	4,4
3	44	10	14,6	9,7
4	51	5	17,0	2,0

розвитку об'єднаних територіальних громад доречно виконувати на прикладі другої групи.

Третій індикатор оцінки ефективності розвитку ОТГ — їхня фінансова спроможність, він складається з чотирьох показників. Перший показник фінансової спроможності ОТГ — обсяги у бюджеті громади власних ресурсів на одного мешканця — дає змогу бачити перспективу доходів за рахунок обліку землі, нерухомості, акцизного податку і вказує на ефективність управлінських рішень на місцях. Другий показник — залежність громади від держбюджету, рівень її економічної самодостатності. Третій показник ОТГ — витрати громади на управлінський персонал, четвертий показник — капітальні видатки на одного мешканця (без субвенцій із держбюджету).

Показник обсягів у бюджеті громади власних ресурсів на одного мешканця, тобто «власні доходи на одного мешканця» розраховано як співвідношення обсягу власних доходів,

ТАБЛИЦЯ 5. Рейтинг ОТГ другої групи за показником «рівень дотаційності бюджетів»

Рейтинг	Область	Назва ОТГ	Площа ОТГ, км ²	Чисельність населення, тис. осіб	Рівень дотаційності бюджетів (питома вага базової / реверсної дотації у доходах, %)
1	Хмельницька	Гуменецька	249,6	12,5	-7,4
2	Дніпропетровська	Слобожанська	166,4	14,5	-4,6
3	Одеська	Біляївська	193,0	13,5	-1,4
4	Дніпропетровська	Новоолександрівська	226,2	11,2	0
4	Дніпропетровська	Солонянська	333,0	14,1	0
4	Кіровоградська	Маловисківська	231,8	13,8	0
4	Рівненська	Клесівська	337,7	10,5	0
4	Луганська	Новопсковська	226,0	12,3	0
4	Київська	Калитянська	210,5	10,4	0
5	Луганська	Білокуракинська	788,0	13,2	0,7
6	Кіровоградська	Бобринецька	194,3	11,8	2,4
7	Одеська	Красносільська	246,6	11,0	3,6
8	Чернівецька	Глибоцька	68,4	10,9	4,0
9	Чернівецька	Сокирянська	82,2	11,3	4,4
10	Запорізька	Веселівська	438,3	12,9	7,0
11	Одеська	Великомихайлівська	494,4	12,7	8,9
12	Тернопільська	Великогаївська	142,0	11,4	9,0
		Середнє по групі			11,3
13	Хмельницька	Чорноострівська	262,9	12,4	11,8
14	Хмельницька	Дунаєвецька	260,8	10,7	14,1
15	Тернопільська	Скалатська	224,2	14,5	16,1
16	Чернівецька	Мамалигівська	139,3	12,2	27,4
17	Івано-Франківська	Верхнянська	140,6	10,7	44,7
18	Чернівецька	Великокучурівська	10,3	13,7	46,5
19	Закарпатська	Вільховецька	76,8	12,4	47,2
20	Тернопільська	Золотопотіцька	123,8	10,9	48,9

отриманих ОТГ у 2016 р., до кількості мешканців ОТГ і наведено у табл. 2 [1].

Середні показники за усіма групами свідчать про наявність взаємозалежності доходів на одного жителя із чисельністю населення ОТГ. У групі 1 із найбільшою кількістю населення (понад 15 тис. осіб) середні доходи

ТАБЛИЦЯ 6. Групування ОТГ України за показником «капітальні видатки на одного мешканця без субвенцій із держбюджету» [1]

Групи	Середньо-груповий показник, грн на 1 особу	Кількість ОТГ з показником вищим за середній	Кількість ОТГ з показником нижчим за середній
Група 1	778,8	6	14
Група 2	731,1	5	20
Група 3	484,3	16	40
Група 4	784,0	14	44

на одного мешканця становлять 2355,3 грн. У групі 2 (10—15 тис. осіб) — 2669,7 грн, у третій (5—10 тис. осіб) — 2172,3 грн, у четвертій (менше 5 тис. осіб) — 2138,2 грн. Рейтинг ОТГ групи 2 за показником «власні доходи на одного мешканця ОТГ» подано у табл. 3.

Середній показник по всіх ОТГ становить 2,7 тис. грн на одного мешканця. Найвищий показник мають мешканці Слобожанської ОТГ Дніпропетровської області (14,5 тис. осіб) через те, що на її території функціонує ціла низка потужних підприємницьких структур із високим рівнем відрахувань до місцевого бюджету, зокрема податку на доходи фізичних осіб. Без урахування показника Слобожанської ОТГ (як виняткового випадку) середній показник по групі 2 становив 2185,1 тис. грн, що відповідає наявній закономірності спадного тренду від першої до четвертої групи.

ТАБЛИЦЯ 7. Рейтинг ОТГ групи 2 за показником «капітальні видатки на одного мешканця без субвенцій із держбюджету»

Рейтинг	Область	Назва ОТГ	Площа ОТГ, км ²	Чисельність населення, тис. осіб	Капітальні видатки на одного мешканця (без субвенцій із держбюджету), грн / особу
1	Дніпропетровська	Слобожанська	166,4	14,5	4338,5
3	Одеська	Красносільська	246,6	11,0	1632,6
4	Одеська	Біляївська	193,0	13,5	1303,8
5	Дніпропетровська	Солонянська	333,0	14,1	879,3
		Середнє по групі			731,1
6	Хмельницька	Дунаєвецька	260,8	10,7	719,0
7	Одеська	Великомихайлівська	494,4	12,7	714,4
8	Закарпатська	Вільховецька	76,8	12,4	670,2
9	Рівненська	Клесівська	337,7	10,5	581,9
10	Хмельницька	Гуменецька	249,6	12,5	527,8
11	Кіровоградська	Маловисківська	231,8	13,8	490,3
12	Київська	Калитянська	210,5	10,4	453,2
13	Луганська	Новопсковська	226,0	12,3	414,0
14	Чернівецька	Великокучурівська	10,3	13,7	404,2
15	Чернівецька	Глибочка	68,4	10,9	377,8
16	Чернівецька	Мамалигівська	139,3	12,2	376,0
17	Запорізька	Веселівська	438,3	12,9	353,4
18	Івано-Франківська	Верхнянська	140,6	10,7	340,2
19	Луганська	Білокуракинська	788,0	13,2	322,3
20	Тернопільська	Скалатська	224,2	14,5	307,2
21	Тернопільська	Великогаївська	142,0	11,4	269,1
22	Кіровоградська	Бобринецька	194,3	11,8	263,3
23	Чернівецька	Сокирянська	82,2	11,3	217,4
24	Хмельницька	Чорноострівська	262,9	12,4	174,1
25	Тернопільська	Золотопотіцька	123,8	10,9	59,7

Другий показник оцінки ефективності розвитку ОТГ — рівень дотаційності бюджетів (питома вага базової / реверсної дотації у власних доходах) розраховується як співвідношення обсягу базової чи реверсної дотації до загальної суми доходів ОТГ (без субвенцій). У табл. 4 подано групування ОТГ України за показником «рівень дотаційності бюджетів»

ТАБЛИЦЯ 8. Групування ОТГ України за показником «питома вага видатків на утримання апарату управління у фінансових ресурсах ОТГ»

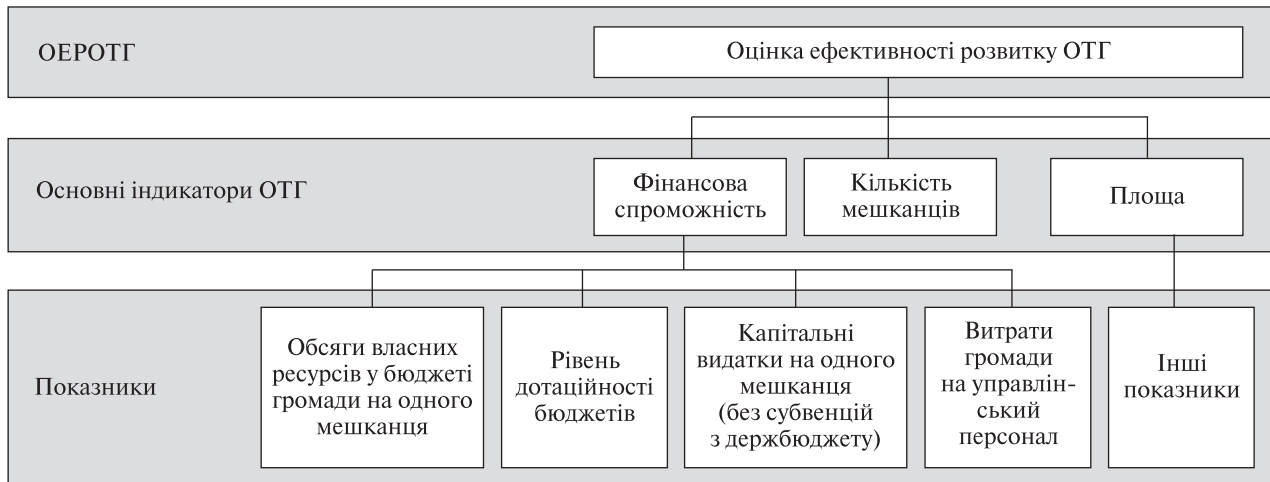
Група	Середнь-огруповий показник, %	Кількість ОТГ з показником	
		вищим за середній	нижчим за середній
1	12,3	11	9
2	15,5	13	12
3	19,7	28	28
4	22,8	31	27

(питома вага базової / реверсної дотації у власних доходах).

Аналіз свідчить про те, що найменш залежними від державного бюджету є ОТГ, що увійшли до груп 1 та 2. Натомість ОТГ у групах 3 і 4 більшою мірою залежать від дотацій із державного бюджету. Так, середній показник базової дотації по групі 1 становить 10,3 %, по групі 4—17 %. Отже, вищі показники доходів спостерігаються у громадах із більшою чисельністю населення, тобто потреба у горизонтальному вирівнюванні з наданням базової дотації є більшою у громадах із меншою чисельністю населення. Виняток становлять деякі невеликі громади, які не отримують базову дотацію (або перераховують реверсну дотацію), оскільки на їхній території розташовані суб'єкти підприємницької діяльності з високим рівнем податкоспроможності. Наприклад, Вербківська (7,6 тис. осіб) та Богданівська ОТГ (7 тис. осіб) Дніпро-

ТАБЛИЦЯ 9. Рейтинг ОТГ другої групи за показником «питома вага видатків на утримання апарату управління у фінансових ресурсах ОТГ»

Область	Назва ОТГ	Площа ОТГ, км ²	Чисельність населення, тис. осіб	Питома вага видатків на утримання апарату управління у фінансових ресурсах, без субвенції, %	Рейтинг
Дніпропетровська	Слобожанська	166,4	14,5	3,6	1
Дніпропетровська	Новоолександрівська	226,2	11,2	8,0	2
Луганська	Новоопсковська	226,0	12,3	10,3	3
Запорізька	Веселівська	438,3	12,9	11,2	4
Кіровоградська	Бобринецька	194,3	11,8	11,3	5
Одеська	Великомихайлівська	494,4	12,7	11,6	6
Кіровоградська	Маловисківська	231,8	13,8	12,1	7
Дніпропетровська	Солонянська	333,0	14,1	12,9	8
Хмельницька	Чорноострівська	262,9	12,4	12,9	9
Тернопільська	Великогаївська	142,0	11,4	13,2	10
Одеська	Біляївська	193,0	13,5	13,9	11
Луганська	Білокуракинська	788,0	13,2	14,6	12
Одеська	Красносільська	246,6	11,0	15,5	13
	Середнє по групі			15,5	
Чернівецька	Сокирянська	82,2	11,3	15,8	14
Чернівецька	Великокучурівська	10,3	13,7	16,7	15
Тернопільська	Скалатська	224,2	14,5	16,8	16
Чернівецька	Глибоцька	68,4	10,9	17,2	17
Закарпатська	Вільховецька	76,8	12,4	18,1	18
Чернівецька	Мамалигівська	139,3	12,2	19,0	19
Хмельницька	Гуменецька	249,6	12,5	20,1	20
Рівненська	Клесівська	337,7	10,5	20,6	21
Хмельницька	Дунаєвецька	260,8	10,7	21,3	22
Київська	Калитянська	210,5	10,4	23,3	23
Івано-Франківська	Верхнянська	140,6	10,7	23,3	24
Тернопільська	Золотопотіцька	123,8	10,9	23,4	25

Композиція індикаторів і показників оцінки ефективності розвитку ОТГ

петровської області, Шахівська Донецької області (3 тис. осіб), Білоцерківська Полтавської області (3,8 тис. осіб) та ін. Таким чином, дотаційність громади прямо залежить від обсягу її доходів: чим вищий рівень доходів, тим нижчу питому вагу займає базова дотація. У табл. 5 подано рейтинг ОТГ другої групи за показником «рівень дотаційності бюджетів».

Третій показник оцінки ефективності розвитку ОТГ — капітальні видатки на одного мешканця (без субвенцій із держбюджету) розраховано як співвідношення видатків бюджету розвитку (без субвенцій із державного бюджету) до загальної чисельності населення ОТГ. У табл. 6 подано групування ОТГ України за показником «капітальні видатки на одного мешканця без субвенцій із держбюджету».

У табл. 6 рейтинг ОТГ групи 2 за показником «капітальні видатки на одного мешканця без субвенцій із держбюджету». А у табл. 7 подано рейтинг ОТГ групи 2 за показником «капітальні видатки на одного мешканця без субвенцій із держбюджету». Аналіз показав значну розбіжність сум цих видатків із розрахунку на одного мешканця. Проте взаємозв'язок і залежність даного показника від чисельності населення громади не носить чітко вираженого характеру. Це зумовлено різним ступенем зношеності об'єктів інфраструктури, відмінностями у їхній кількості, наявності фінансового ресурсу та пріоритетів громади.

Четвертий показник оцінки ефективності розвитку ОТГ — питома вага видатків у фінансових ресурсах ОТГ на утримання апарату

управління, визначається як питома вага видатків на утримання апарату управління органів місцевого самоврядування в сумі доходів загального фонду з урахуванням базової дотації. Середній показник по всіх ОТГ становить 19,3 % (табл. 8). У розрізі окремих груп прослідковується високий рівень взаємозв'язку даного показника із чисельністю населення ОТГ. Середнє значення у розрізі груп має тенденцію до відчутного збільшення: від 12,3 % у групі 1 до 22,8 % у групі 4 [1].

Обсяг видатків на утримання апарату управління залежить від фінансового ресурсу, який отримує місцевий бюджет. При більшій фінансовій спроможності бюджету частка видатків на апарат управління буде меншою, оскільки такі витрати (без урахування витрат капітального характеру) мають відносно установлену величину. Тому у бюджетах із більшим ресурсом витрати на апарат управління у відсотковому вираженні є меншими. Унаслідок цього такі громади мають можливість спрямувати більше коштів на свій розвиток. Оцінювання свідчить про те, що найнижчі показники фінансової спроможності характерні для більшості невеликих громад.

У результаті виконаної оцінки виявлена закономірність: громади з більшою чисельністю жителів мають більший фінансовий потенціал, ніж ті, у яких чисельність менше 5 тис. осіб. Виняток становлять окремі невеликі громади, на території яких розміщені бюджетоутворювальні підприємства й потужні підприємства реального сектору економіки. Залежність між фінансовою спроможністю і чисельністю на-

селення громади можна пояснити тим, що у великих громадах вигідніше розвивати малий та середній бізнес, оскільки там є достатній кваліфікований трудовий ресурс, емний місцевий ринок збуту товарів і послуг та кращі перспективи для сталого розвитку громади. Великі громади мають більший податковий потенціал та більше можливостей для забезпечення належного утримання об'єктів інфраструктури, функціонування закладів та установ комунальної власності, а органи місцевого самоврядування можуть забезпечити надання якісних публічних і комунальних послуг.

Отже, для оцінювання ефективності розвитку об'єднаних територіальних громад було використано композицію індикаторів і показників, яку подано на рисунку.

Висновки. Ефективний розвиток об'єднаних територіальних громад буде відбуватися за таких умов: чисельність громади не повинна бути меншою, за 5—7 тис. осіб, мінімальний дохід на одну особу — від 2,3 тис. грн (у 2016 р.), питома вага базової дотації — не більше 30 % від суми власних доходів, витрати на утримання управлінського апарату — не більше 20 % від обсягу фінансового ресурсу громади (без субвенцій), мінімальні капітальні видатки на одного мешканця (без субвенцій із державного бюджету) — від 700 грн (у 2016 р.).

Подальші дослідження мають проводитися системно та регулярно для визначення загальної динаміки у розвитку об'єднаних територіальних громад в усіх чотирьох групах та за допомогою інших спеціальних показників.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Індикатори ефективної громади. URL: <http://decentralization.gov.ua/news/item/id/5986> (дата звернення 09.09.2017).
2. Перспективний план формування територій громад в Україні, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05.08.2017 № 833. *Офіційний вісник України*. 2015. № 69. Ст. 2279.
3. Об'єднання громад: від ініціативи до ефективної діяльності / Упорядник: Б. Зелений. Львів, 2016. 288 с.

REFERENCES

1. Indykatory efektyvnoi hromady. URL: <http://decentralization.gov.ua/news/item/id/5986> [in Ukrainian].
2. Perspektyvnyi plan formuvannia terytorii hromad v Ukraini, zatverdzhenyi rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 05.08.2017 No. 833. *Ofitsiynyi visnyk Ukrainy*. 2015. No. 69. St. 2279 [in Ukrainian].

3. Ob'iednannia hromad: vid initsiatyvy do efektyvnoi diialnosti. Uporiadnyk: B. Zelenyi. Lviv, 2016 [in Ukrainian].

Надійшла 26.09.2017

I.V. Zablodskaya

Луганский филиал Института экономико-правовых исследований НАН Украины, г. Северодонецк

E.M. Ahromkin

Житомирский государственный технологический университет, г. Житомир

P.O. Saenko

Институт экономико-правовых исследований НАН Украины, г. Киев

ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ РАЗВИТИЯ ОБЪЕДИНЕННЫХ ТЕРРИТОРИАЛЬНЫХ ГРОМАД

Освещены результаты оценки эффективности развития объединенных территориальных громад (ОТГ) с помощью специальных индикаторов и показателей. Проведена группировка ОТГ Украины по численности населения, площади и финансовым возможностям. Построен рейтинг ОТГ Украины группы 2 по показателям: собственные доходы на одного жителя ОТГ, уровень дотационности бюджетов, капитальные расходы на одного жителя (без субвенций из госбюджета), удельный вес расходов на содержание аппарата управления в финансовых ресурсах ОТГ, а также проведена группировка ОТГ Украины группы 2 по этим показателям. Построена композиция индикаторов и показателей оценки эффективности развития ОТГ.

Ключевые слова: объединенная территориальная громада, оценка, индикаторы, показатели, эффективность.

I.V. Zablodska

Luhansk Branch Institute of Economic and Legal Researches of the NAS of Ukraine, Severodonetsk

E.M. Ahromkin

Zhytomyr State Technological University, Zhytomyr

P.O. Saenko

Institute of Economic and Legal Researches of the NAS of Ukraine, Kyiv

ASSESSMENT OF DEVELOPMENT EFFECTIVENESS OF UNITED TERRITORIAL COMMUNITIES

In the article the results of assessment of development effectiveness of unified territorial communities with the help of special indicators are proved. Grouping of UTC in Ukraine by population, area and financial capabilities was done. Rating of UTC second group in Ukraine by the indicators was created: own income per inhabitant of UTC, the level of subsidization budgets, capital expenditure per capita (without the subventions from the state budget) and ratio of costs for maintaining of management staff in the financial resources of UTC and grouping of second group of UTC in Ukraine according to these indicators was done. The composition of indicators and indexes of assessment of development effectiveness of unified territorial communities is built.

Keywords: united territorial community, assessment, indicators, indexes, effectiveness.